

Bemærkninger til lovforslaget

Generelle bemærkninger

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af et i folketingsåret 1977-78 fremsat lovforslag, jfr. Folketingstidende 1977-78, forhandlingerne sp. 6532, 11054, 11344, tillæg A, sp. 3123 og tillæg B, sp. 969.

Adgangen til uddannelse er i de senere år blevet stadig vanskeligere for de socialt dårligst stillede, bl. a. socialforskningsinstituttet har da også dokumenteret en betydelig social skævhed i rekrutteringen til uddannelser, og blandt årsagerne hertil tynger de økonomiske stadig stærkere. Den stigende arbejdsløshed har bevirket, at adgangen til ved supplerende erhvervsindtægt at skaffe mulighed for at finansiere uddannelserne er indskrænket, og de eksisterende støttemuligheder er ikke reguleret i takt med denne udvikling.

Desuden er adgangen til en uddannelse blevet betydelig vanskeligere i forbindelse med, at de stigende leveomkostninger under uddannelsen i stadig højere grad dækkes gennem statsgaranterede lån til en urimelig høj rente. I takt med denne udvikling er sikkerheden for bagefter at kunne opnå beskæftigelse og hermed en stabil indtægt svundet stærkt ind under vor nuværende økonomiske situation.

De uddannelsessøgendes manglende evne til at indfri de statsgaranterede lån til høj rente fremgår bl. a. af Statens Uddannelsesstøttes bidrag til finanslovsforslaget for 1980 og budgetoverslagene for de tre følgende år. Her gjorde Uddannelsesstøtten opmærksom på den senere tids erfaringer med stigningen i antallet af statsgaranterede lån, der må indfries af statskassen på grund af misligholdelse, og at disse låns samlede saldo forventes at blive større end tidligere antaget.

I en rapport fra Statens Uddannelsesstøtte fra 30. august 1979 oplyses således, at uddannelsesstøtten i årene 1976, 1977 og 1978 måtte indfri henholdsvis ca. 31,5 mill. kr., ca. 46,0 mill. kr. og ca. 68,1 mill. kr.

De beløb, Uddannelsesstøtten påregnede at skulle indfri i årene 1979, 1980, 1981, 1982 og

1983, opgjordes – efter den dagældende lov, loven af 1975 – til henholdsvis ca. 90 mill. kr., ca. 125 mill. kr., ca. 179 mill. kr., ca. 247 mill. kr. og ca. 341 mill. kr.

Udviklingen, siden gældende lov blev vedtaget, har bevirket, at et stort antal uddannelsessøgende er bragt i en situation, som næppe var forudset. Statslånene blev i 1975 erstattet med statsgaranterede lån, som i dag skal forrentes med 13-16 pct. fra det øjeblik, lånet bliver optaget. Rekordrenten skræmmer desværre i øjeblikket mange kvalificerede fra at påbegynde og fuldende en uddannelse.

Det har endvidere vist sig, at de nuværende stipendier ofte gives til unge, hvis forældre gennem forskellige fradragsmuligheder har haft mulighed for at nedbringe den skattepligtige indtægt til et sådant niveau, at deres børn har kunnet opnå maksimal støtte, hvorimod unge, hvis forældre ikke har haft disse fradragsmuligheder, kun har oppebåret mindstebeløbet.

Det skal i øvrigt understeges, at stipendierne nu kun andrager en minimal del af den samlede uddannelsesstøtte.

Forslagsstillerne finder derfor tiden inde til en revision af Statens Uddannelsesstøtte, så stipendieordningen og de statsgaranterede lån erstattes af statslån, der er rente- og afdragsfri i uddannelsesstiden, og som derefter forrentes med en lav rente.

Lovforslaget tilsigter, at ingen uddannelsessøgende af økonomiske årsager afskæres fra at få en uddannelse.

Den med lovforslaget tilsigtede forbedring af uddannelsesstøtten for voksne uddannelsessøgende bør i øvrigt ledsages af en forbedret ungdomsydelse for også blandt yngre uddannelsessøgende at modvirke økonomisk betinget, skæv social uddannelsesrekruttering.

Det er også forslagsstillerens hensigt at ligestille de praktiske uddannelser med de boglige. En vedtagelse af dette lovforslag vil fjerne de økonomiske skel mellem de forskellige former for egentlig uddannelse.